

В този брой

Първият брой на *Революционен марксизъм*, годишното издание на английски език на турското списание *Devrimci Marksizm*, излезе в края на 2016 г. Той се разпространяваше и продаваше по целия свят – от Бейрут до Буенос Айрес, от Санкт Петербург до Скопие, от Милано до Монтевидео. Не се продаваше с хиляди, но по свой скромнен начин изпълни идеално целта си: да допринесе за интернационализма в революционната Марксистка теория, водейки по естествен път до пролетарски интернационализъм в политическата и организационната сфера: в Близкия Изток и Северна Африка, на Балканите и в Кавказ, в Средиземноморския и Евразийския региони, и в света като цяло. Следвайки тази цел предприехме нова стъпка, която описваме в края на броя. Най-малкото така ще предадем същината на нашето послание към хората по света, които не могат да четат на английски, но искат да чуят гласа на интернационалистическия и революционния марксизъм.

Този втори брой, *Революционен марксизъм 2018*, се стреми да продължи работата към същата цел, включвайки: анализ на въпроса за Близкия Изток; статия относно реакционните движения в империалистическите страни; специална доза Октомврийска революция по повод стогодишнината от този велик народен празник; статия, хвърляща светлина върху разпада на България, където до падането на Берлинската стена съществува държава на работниците;

статия, която насочва вниманието ни към великия шедьовър на настоящето и бъдещето на човечеството, *Капиталът*, и 150-годишнината от публикуването на неговия първи том.

В своето въведение и в няколко от основните си статии, първият брой описва световното положение през призмата на продължаващата вече почти десетилетие икономическа криза, започнала през 2008 г., и конкретно няколко паралелни процеса: новият възход на фашизма по света, съпътстван от този на ислямистките такфири групировки с най-ярък представител Ислямска държава; засилващата се опасност регионалните конфликти да се разраснат до световна война и зачестилите народни бунтове след 2011 г. под формата както на масови демонстрации (Египет, Тунис, Йемен, Бахрейн, Уолстрийт, Гърция, Испания, Турция, Бразилия, Балканите и т.н.), така и на гласуване за леви движения (Подемос, СИРИЗА, Сандърс, Корбин и най-вече Ляв работнически фронт в Аржентина).

Броят излезе веднага след избирането на Доналд Тръмп за президент на най-силната империалистическа страна в света и това събитие беляза началото на обсъждане на новия интернационален реакционен феномен, наричан предимно „популизъм“, „крайно дясно“, „национализъм“ и т.н. Първоначалната ни диагноза, че Доналд Тръмп е „непредвидим фашист“, който няма партия или паравоенна организация, или протофашист, бе потвърдена от фактите от изминалата година. Думата „фашист“ бе често употребявана, особено около събитията в Шарлътсвил, за да опише поведението на Тръмп, който почти опрости действията на белите националисти и самоописващите се като неонацисти. Стив Банън, най-висшият идеолог на т.нар. „Алт-дясно“, вече не е в кабинета, но все още е очевидно алтер-егото на американския президент и извършва нещо подобно на държавни посещения в страни като Китай, за опипване на почвата преди самият президент да посети страната. Отвъд границите на САЩ, на международната сцена либералното статукво прекалено бързо характеризира резултатите от изборите в Европа като „поредица от поражения“ на това, което погрешно бива наричано „популизъм“: във Франция Марин Льо Пен, най-яркият представител на разрастващата се протофашистка чума, получи във втория тур на изборите гласа на всеки трети френски гражданин, а в Германия Алтернатива за Германия се превърна в третата по големина партия в страната, въпреки обратата в имиграционната политика на Ангела Меркел. Ако това е „поражение“, човек се чуди каква ли би могла да бъде победата на едно международно движение, което се считаше до последния момент за лудост!

Обратната страна на медала за либералите беше победата на Емануел Макрон. В един ясен пример на пожелателно мислене, те я тълкуват като

завръщане на глобализма след поразителните му поражения с Брекзит и Тръмп. Емануел I, както неговите френски критици вляво са го нарекли саркастично заради кралския му стил и управлението му чрез укази (самият той подражава на методите, използвани от Ердоган в Турция, за които с право същото либерално статукво смята, че стават все по-деспотични), видя как магията му се превърна в пепел – популярността му, според проучванията на общественото мнение, бързо се сри. Успехът, постигнат чрез две стачки в рамките на десет дни (12 и 21 септември 2017 г.), въпреки капитулацията на ръководството на някои профсъюзни конфедерации, е свидетелство, че “френската пролет”, за която писахме в нашия първи брой във връзка с пролетта на 2016 г. срещу предишната контрареформа на трудовия закон от страна на така нареченото “социалистическо” правителство на Франсоа Оланд, обещава да продължи. Франция остава ключовата страна в Европа, както подчертахме в първия си брой. Глобалистичният и неолиберален път на Макрон не е решение на “Тръмп” и “Льо Пен”. Само политическата независимост и обединената борба на работническата класа могат категорично да отблъснат нарастващото зло. Световният хоризонт все още е изпълнен с Модивци, Дутертовци, Путинци, Ердоганци, Алиевци, Орбанци и Тръмповци.

Не по-малко забележима е перспективата за глобална война и подчертахме за тази заплаха още в първия си брой. Като оставим настрана безкрайните страдания в Сирия, Ирак, Йемен и Либия и все още горящата пепел на войната в Украйна, в азиатската геостратегическа зона се наблюдават различни аспекти на възникващия конфликт между империализма и Китай. Най-изтъкнатият сред тях е очевидният авантюризм на САЩ и Северна Корея, който заплашва да вкара света в първата ядрена катастрофа след Хиросима и Нагазаки отпреди 75 години. Както е характерно за неговия протофашистки жар, Тръмп заплашва Северна Корея с “милиони жертви” и да изравни цялата страна със земята. Въпреки лъжливото представяне на фактите от “международната общност” (друго име за империализма) и от капиталистическите медии, ядрената подготовка на Северна Корея е отбранителна мярка срещу американския стремеж за военно господство в Тихия океан, наличието на общо над 80 хиляди американски войници в Япония и Южна Корея и нарастващата заплаха от война на азиатския хоризонт като цяло. В конфронтацията си с империализма, революционните марксистични трябва да застанат зад бюрократично деградиралата работническа държава, дори и в случая на тази карикатура на работническа държава под формата на “династичен социализъм”.

По-близо до дома, в нашия регион на Близкия изток и Северна Африка, тази реакционна вълна доведе до ново преподреждане на силите. Одобрението

от страна на Тръмп на египетския Бонапарт ал Сиси по време на последното му посещение във Вашингтон беше последвано от помпозното му посещение в Саудитска Арабия. Кичозният момент на това посещение, когато нелепото трио Тръмп, крал Салман и египетския президент се снима как гали светещ глобус с бодигарди на фона, беше значимо преди всичко заради символичното отсъствие на двама герои. От една страна, ционисткият Израел беше забележително отсъствие от новия съюз, който се създава. Неприкритата про-израелската и анти-иранската политическа ориентация на Тръмп надхвърля всички усложнения и противоречия на политиката му спрямо региона. Независимо от осезаемите му усилия да ухажва Путин, Тръмп, както се потвърди още веднъж в речта му пред ООН, агресивно настоява за обединение на всички реакционни сили в Близкия изток, за да се изолира и постави на колене Иран, въпреки неговия почти неразрушимия съюз с Русия на Путин. Това, между другото, е и причината, поради която наскоро Хамас беше натиснат да капитулира пред Египет и Израел. Другото видно отсъствие беше това на Ердоган, друг източник на противоречия за политиката на Тръмп в Близкия изток и Северна Африка. Официалното обяснение бе, че посещението на Тръмп съвпада с конгреса на ПСР у дома, където Ердоган се върна, за да поеме контрола над партията след референдума в Турция, който постави началото на прехода към още по-президентска система. Обаче съвсем скоро стана ясно, че истинската причина е друга.

Сунитската религиозна сила, която Саудитците искаха да демонстрират пред света като поканиха цялата гама от арабски и неарабски държави, за да поздравят Тръмп, се оказва ефимерна. Катарската криза счупи точетата на това триумфално отбелязване на единството, като вкара клин между лагера, воден от Саудитска Арабия, и рабисткия блок. За да разберете какво имаме предвид, помислете за следната поредица от събития. 2013: бонапартистският преврат на ал Сиси сваля в Египет правителството на Морси и Мюсюлманските братя (Икхуан) с помощта на Саудитска Арабия и и хладнокръвно убива стотици поддръжници на Икхуан на площад Рабия ал-Адауия в Кайро, което води до криза между Саудитска Арабия и Турция, тъй като Ердоган е заложил цялата си стратегия да се превърне в “Раис” (лидер) на сунитите в съюз с Икхуан в редица страни (Тунис, Сирия, Мароко, Палестина, т.е. Хамас, както и Египет); 2015: въпреки изявения си рабизъм (реваншистско движение спрямо клането на площад Рабия), Ердоган се обвързва с новия крал Салман от Саудитска Арабия след смъртта на бившия крал, присъединявайки се към края на 2015 г. дори към Ислямския военен съюз за борба с тероризма, една саудитска инициатива, обединяваща 34 сунитски народа, и почти отиде да воюва със Сирия през февруари 2016 г., заедно със Саудитска Арабия и

Катар (двойка, заслужаваща внимание!); 15 юли 2016 г. : Саудитският лагер изоставя правителството на Ердоган на съдбата му при опита за преврат; 2017: сред 13-те условия за помирение, поставени от водената от Саудитска Арабия анти-катарска коалиция, е включено оттеглянето на турските военни сили от Катар - условие, отхвърлено от турската страна, която, лоялно на своята рабистка стратегия, остава категорично на страната на Катар. Трябва да побързаме да добавим, че след неуспешния преврат от юли 2016 г. Турция търси балансираща сила в лагера Русия-Иран срещу натиска на САЩ и ЕС върху международната си ориентация и вътрешната си политика.

Всичко това показва, че религиозните сунитски сили в Близкия изток и Северна Африка не са в състояние да формират трайна единна коалиция срещу шиитския лагер, воден от Иран. Това обаче не означава, че заплахата от сектантска война в целия Близък изток сега е останала от миналото. Означава само, че лагерът на сунитите не е толкова обединен, колкото изглеждаше в определен момент, и че Иран има възможност за маневра и може да бъде в състояние поне да неутрализира някои от страните в реакционния сунитски лагер. Това, че заплахата продължава да съществува и вероятно ще се възроди от политиките на Тръмп и Израел, се вижда от непрекъснатите войни в страни като Сирия, Ирак и Йемен. Само единният и независим фронт на работническата класа и социалистическите сили в целия регион, обединявайки се със съответните сили на Балканите и северното Средиземноморие, може да спре тази заплаха от сунитско-шиитска религиозна война - перспектива, която със сигурност ще доведе до покосяването на населението и унищожаването на историческото културно наследство на региона. Както се казва в заключителната резолюция на Четвъртата извънредна евро-средиземноморска конференция, проведена в Атина на 26-28 май 2017 г., която публикуваме в този брой като документ: “Касапницата може да бъде спряна само от широк фронт на антиимпериалистическите и анти-ционистките сили, които се борят и срещу реакционните режими в своите собствени страни. Само една Социалистическа федерация в Близкия изток и Северна Африка ще сложи окончателното край на всички страдания в региона.”

В този водовъртеж Масуд Барзани, лидер на иракски Кюрдистан, добавя референдума за независимост, който призовава всички стари демони на регионалните сили и машинациите на империалистите. Революционните марксисти са за самоопределение на кюрдите. Проблемът е, че този референдум не е разработен за такова самоопределение, а по-скоро за самоиздигането на Барзани и за пълненето на касите на неговите петролни поддръжници. Барзани се бори и очевидно възнамерява да се бори и в бъдеще срещу свободата на кюрдите в други части на Кюрдистан (т.е. в Турция, Иран и Сирия). Така

че победата в този референдум иронично означава поражение за каузата за национално освобождение на Кюрдистан, освен че дава на империализма още един плацдарм в Близкия изток. Революционните марксисти са непоколебими срещу всяка военна намеса на регионални власти в иракски Кюрдистан, но се противопоставят на Барзани и подкрепят освобождението на цялото кюрдско население.

Първата ни тема в този брой е свързана с различните аспекти на борбата в региона на Близкия изток и Северна Африка, както в краткосрочна, така и в дългосрочна перспектива. Първата статия по тази тема анализира сирийската гражданска война и международните последици от нея в последователните ѝ етапи. Статията на Левент Дьолек, озаглавена “Етапите, уроците и бъдещето на сирийската гражданска война”, започва с констатацията, че след като народният бунт срещу диктатурата на Асад с искания за свобода и справедливост не успява да придобие пролетарска политическа рамка, той бързо става инструмент на империалистките манипулации и реакционните държави в региона. Това показва как намесата на империализма, ционизма и регионалните сили (като Саудитска Арабия, Катар, Турция и Иран) превръща народния бунт в кървава религиозно-сектантска война между сунитите и другите (алауити, друзи, християни, и т.н.). В статията се прави подробен анализ на военните действия на всички основни участници в гражданската война (САЩ, Русия, Ислямска държава, Свободната сирийска армия и др.). Отделен раздел е посветен на еволюцията на Сирийски Кюрдистан. Дьолек разпознава силната прогресивна основа на кюрдското движение в Рожава, но твърди, че сегашното му военно сътрудничество с американския империализъм е грешно и опасно. Смятаме, че статията на Дьолек ще остане ценен източник относно гражданската война в Сирия през следващите години.

Статията на Кутлу Дане, озаглавена “Стогодишнината от Балфурската декларация, меморандумът на Накба и ционистката окупация”, прави подробно изследване на историческия контекст на колонизацията на Палестина. Обсъжда историческия контекст на Балфурската декларация от 1917 г. (която дава картбланш за основаването на държавата Израел), като хвърля светлина върху променящите се позиции на всички участници в процеса (включително британския и френския империализъм и Османската империя). Статията на Дане показва, че както американският империализъм, така и Съветският съюз (който по онова време следва политиката на “мирно съжителство” с империализма) подкрепят основаването на Израел през 1948 г. Авторът също така подчертава факта, че всички реакционни режими в региона на практика подкрепят Израел. Както показва Дане, сегашното правителство на ПСР в Турция, което продължава да си сътрудничи с Израел в много области и

никога не е прегръщало искрено палестинската кауза, не е изключение.

Сунгур Савран изследва революциите в Близкия изток от началото на ХХ век до днес и от това извлича обобщени изводи. Според Савран Близкият изток преживява голям брой революции през ХХ век, а в региона (Египет и Тунис) се извършват и първите победоносни революции на ХХІ век. Статията показва, че в ХХ век Близкият изток изживява четири революционни вълни и арабската революция от 2011 г. може да се счита за пета вълна. Както отбелязва Савран, честотата на революционните вълни опровергава опростеното западно убеждение, че “мюсюлманските общества са покорни поради вярата си в исляма и следователно не правят революции”. Съща така се дава силно доказателство за марксистката теза, че историята прогресира не само чрез еволюционно развитие, но и чрез революционни скокове. И накрая, като демонстрира, че историята на Близкия изток е определена от революционни повратни точки, статията на Савран разкрива плиткия и неоснователен характер на твърдението на реформаторите, че са “реалисти” (вярвайки, че революцията е далечна възможност и левите политици трябва да се борят за малки промени). Всъщност е невъзможно да се постигнат малки или големи промени без революции. С други думи, историческият опит доказва, че революцията е по-реалистична цел от реформите.

Друга тема разглежда реакционните тенденции и необходимия за тях отговор в други части на света. В своята статия, озаглавена “Методи за разбиране на” съвременното”: дискусия за популизма и фашизма”, Ценк Сарачоглу твърди, че фашизмът е много по-подходящ и полезен термин от “популистко дясно” (популярен днес термин сред международната левица) за разбирането на тези реакционни движения. Сарачоглу идентифицира “контрареволуционната подриваемост” и “не-съвременността” като двете ключови отличителни характеристики на фашистките движения и режими в периода между двете световни войни и ги сравнява със съвременните реакционни движения, използвайки тези концепции. Той смята, че реакционните движения в сравнително периферните държави като Унгария и Турция наподобяват класическия фашизъм от междувоенния период повече от техните аналози в развитите западни държави.

По-различна оценка на положението в Европа и света е представена в заключителната декларация от Четвъртата евро-средиземноморска конференция - международно събитие, в което участници от 18 държави се срещнаха в края на май 2017 г., за да обсъдят бъдещето на международно равнище и по-специално ситуацията в Европа, Близкия изток и Северна Африка.

Тази година е стогодишнината от октомврийската революция от 1917 г.

Това е епохално събитие, открило нови визии не само за народите от бившата царска Русия, но и за човечеството като цяло, и по-специално за работниците и потиснатите по света. Ние чествуваме това световно историческо събитие и се задълбочаваме в различни негови аспекти в четири различни статии.

В своя “Октомври 1917: Световно събитие” Савас Майкъл обсъжда връзките и разликите между 1917 и 1991 г., позовавайки се на статия на френския философ Ален Бадиу, написана малко след разпада на Съветския съюз. Савас Майкъл припомня, че 1917 г. е световно събитие и е признато от всички за начало на глобална социалистическа революция. Социалната революция се разширява от Русия към Източна и Централна Европа и произвежда ефекти, засягащи от Европа до Азия и САЩ. Както Кейнс тогава идеално си дава сметка, болшевизмът и октомврийската революция представляват заплахата за световния капиталистически ред. В този смисъл, революцията със сигурност не е преждевременен опит. По-скоро е световно историческо “събитие”, което открива нова епоха за човечеството. За разлика от нея, 1991 г. не е “събитие”, а “симулирано събитие” – то не открива нова епоха за човечеството. Савас Майкъл стига до извода, че цикълът, започнал с Октомврийската революция, не е приключил. Ние все още живеем в епохата на октомври и трябва да направим революцията постоянна през новия век.

Статията на Йозгюр Йозтюрк, “Социалистическото планиране през 21-ви век”, обсъжда потенциала на социализма според възможностите на настоящето. Йозтюрк се опитва да очертае една система за планова икономика, която би могла да бъде изградена веднага, най-много за няколко години след новата революция. Според него в XXI век може да се създаде планова система, която да бъде фундаментално различна и много по-ефективна от онези в предишния век. Той посочва факта, че през XX век един от основните проблеми на социалистическото строителство е било предотвратяването на превръщането на парите в капитал. Обаче, една системата за планиране и “плащане”, основаваща се на работното време - както предвижда Маркс в своята “Критика на Готската програма” - ще ограничи паричните отношения и оттам заплахата, идваща от капитала. Освен това подобна система ще реши проблема с изчисляването по-лесно. Йозгюр Йозтюрк обсъжда и възможните форми на нови индустриални отношения и твърди, че при сегашните условия социалистическият режим може реалистично да постигне пълна заетост, пълна автоматизация, нулеви трудови злополуки и непрекъснато съкращаване на работното време. Според него, това са потенциални тенденции, които никога не могат да бъдат реализирани при капиталистически отношения.

Армаган Тулунай взема един аспект от октомврийската революция, която до известна степен целенасочено бива игнорирана от някои кръгове. След

като анти-ленинисткият завой, който по същността си е антмарксистки, тръгва отляво през 80-те години на миналия век, отслабвайки значението на марксизма като начин на мислене и на комунизма като стремеж към различен тип общество, въпросът за женското освобождение се отхвърля в нарастващ мащаб. Панацея става политиката на идентичността, самоопределението. Комунистическото движение забравя за потисничеството над жената и не предлага никакъв път за освобождение на жените. Тулунай изрежда политиките, изпълнени от болшевиките непосредствено след революцията, за да докаже неопровержимо, че болшевизмът при Ленин и Троцки е несравнимо по-чувствителен към женското потисничество от либералното статукво, така обожавано от днешните антмарксистки постмодернистични течения. Болшевизмът реализира конкретна програма от мерки, които не са и сънувани в най-напредналите общества на капиталистическия свят, и се опитва да създаде не само формално равенство между половете, но и истинско такова. Фактът, че повечето от тези мерки по-късно са премахнати от бюрокрацията, узурпирала политическата власт, което също Тулунай доказва в своята статия, по никакъв начин не може да се използва като доказателство за предполагаемото безразличие на комунизма към потискането на жените. В края на краищата бюрокрацията изоставя комунизма и затова никое от нейните действия не е необходимо да се приписва на комунистическото движение.

Последната ни статия за Октомврийската революция засяга тема, която винаги е оставала незабелязана от западния марксизъм. Отдавна е обичайно да се наблюдава, че пролетарската власт за пръв път е установена от руснаците, може би най-изостаналата сред големите нации в Европа, но западните пристрастни коментатори не си дават сметка, че Октомврийската революция е също и революция на мюсюлманските народи. Важна част от Съветския съюз, както е окончателно създаден според насоките на Ленин от 31 декември 1922 г., стават мюсюлманските и предимно тюркски народи във вътрешната част на Русия, на източните ѝ граници (татари, башкири, калмуци, дагестанци, чеченци и др.), в Транскавказия (азери, абхазци и др.) и в Централна Азия (в днешните Казахстан, Туркменистан, Узбекистан, Киргизстан и Таджикистан). В своя оригинална статия Сунгур Савран обяснява накратко как комунизмът/болшевизмът завладява сърцето на мюсюлманските народи непосредствено след победата на революцията и как мюсюлманските комунисти спечелват собствената си земя и народи. По-късно по времето на Сталин се ражда така нареченият Велик руски шовинизъм, чието влияние върху живота на мюсюлманските народи в Съветския съюз е тема за по-нататъшно изучаване.

Една статия, свързана косвено с тези за Октомврийската революция, се фокусира върху провала през XX век на опита за изграждане на социализъм

в България. Статията на Даниела Пенкова, озаглавена “България в капана на неолиберализма”, изследва процеса на възстановяване на капитализма в страната след 1989 г. Авторката твърди, че институциите на международния капитал, особено Международният валутен фонд и Световната банка, налагат на България рецепта, много подобна на вече наложените в страните от Третия свят. Въпреки че България до 1989 г. е индустриализирана страна с достойни условия на живот, неолибералните предписания в периода след 1989 г., като приватизация и дерегулация, водят до обедняване на българския народ. Статията емпирично доказва, че макар и на хартия българската икономика да нараства, обикновените хора се мъчат, за да посрещнат основните си нужди. Пенкова завършва своя анализ, като подчертава, че изоставянето на неолибералната “политика на развитие” е абсолютно необходимо, за да се постигне добре работеща индустрия и социална структура.

Тази година не е само стогодишнината от октомврийската революция, но и 150-годишнината от публикуването на първи том на „*Капиталът*”. Нашата последна статия е посветена на общ преглед на метода, съдържанието и значимостта на този шедевър на човешкото мислене, който е синтез на социалната наука и революцията.

Капиталът в крайна сметка е книга за прогресивното изчерпване на възможностите на капиталистическия начин на производство да въведе човечеството в по-добро бъдеще и за необходимостта от неговото премахване, за да се освободи енергията на трудоспособното население на планетата за прогресивни цели. Това, че вече сме в тази фаза на историческо развитие, става очевидно от дълбоката международна икономическа криза, от надигщата се заплаха от ядрена и световна война, и от унищожаването на природата, единственият източник на възпроизводство на човешкия и другите видове. Опазването на човечеството и дори на живота като цяло, изисква налагането на нов начин на производство, основан на колективна собственост върху средствата за производство, демократично централно планиране, както и братското сливане на всички народи по света. Накратко, изисква интернационалистически социализъм. Това може да се постигне само от силите на пролетариата чрез революционна класова борба. Точно това е Революционен марксизъм и затова нашето списание гордо прие това име.

Translated by: Daniela Penkova